

ANG KAGANDAHAN

Sanaysay ni GEMILIANO PINEDA

SINO ang hindi nakakakilala at humáhanga sa kagandahan? Mula pa sa kamusmusán, ang baw't isá sa atin ay nakakaunawa na kung ang isáng bagay ay magandá o pangit. Sa paningin ng isáng musmos, ang isáng laruáng may ibá't ibáng kulay ay magandá—at sinásabi niyang yaon ay magandá. Nguni't habang tumánda ang tao, ang kanyáng mga sukatán ng kagandahan ay nagbábago at di namámalaging magkatulad sa lahá't ng pagkakátaon. Yaong mga damit na pinaháhala-gahán natin nang unang panahon, kapág náikikita sa liwanag ng kasalukuyang mga pangyayari ay waring hubád sa dating katangiang nakaakit sa atin. At tayo'y di ang hindi nagtátaká; náitá-nong tuloy natin: alin kaya ang nagbago, ang ating paningin o ang tinitingnán?

Ang katanungang ito ay humáhantong sa isáng dati nang suliranin—ang suliranin kung ná-saán ang kagandahan. Ang kagandahan ba'y nasa tumitingin, o nasa tinitingnán? Sarisaring pangangatwiran ang maáring banggitin upáng ipagtanggol ang baw't panig.

Ang mga tagapagtanggol ng palagáy na ang kagandahan ay nasa tumitingin o násasalalay sa pan-lasa at paraán ng pagtingin ng baw't isá ay waláng agád-agád na bábanggitin kundi ang katoto-

hanang hindi nagkakatulad ng kuru-kuro ang sinumang naggá-gawad ng pasiyá sa kagandahan ng isáng bagay at lalung-lalo na sa kagandahan ng isáng babae. Iminámátwid nilá ang madalás na nating maringig: Waláng babaing pangit sa matá ng isáng umiibig. At iháhalimbawa pa rin nilá ang katotohanang ang isáng magandá, ayon sa paningin ng isáng pilipino, ay hindi magandá sa paningin ng isáng pranses o ng sino mang banyaga. Dito na lamang sa Pilipinas, anilá, ang mga babaing pinakasásambá ng mga igorot ay tiyakang hindi háhangaan ng ibá pang mamamayan sa kapuluán.

Ang mga tagapagtanggol ng palagáy na ang kagandahan ay nasa tinitingnáng bagay ay nagsasalig ng kaniláng pagmamátwid sa pangkalahatang mga tuntunin ng sining. Iminámátwid nilá na ang isáng bagay, upáng másabing magandá, ay kailangang magtagláy ng mga hugis, kulay, anyo at ibá pang katangiang bumubuo ng isáng larawang tunay na umáakit sa damdamin ng tao. Ang mga pintor, eskultor at arkitekto ay may sinusunod na mga sukatán o balangkás na bunga ng masusising pag-aaral. Hindi silá nagkákasiyá sa pagsasabing ang isáng bagay ay magandá sapagká't ná-ibigan nilá, hindi; ipinaliliwanag nilá kung bakit ang isáng bagay ay magandá, at ang mga sanhi ay

nasa bagay na sinusuri at wala sa damdamin ng nagsusuri. Kung sa bagay, ang mga artista, sa pagpapasiyá sa isáng bagay, ay gumágamit ng di pangkaraniwang kakayahán sa pagtarok o pagsuri sa tagláy na kagandahan ng isáng bagay, nguni't masasabing ang paghanga nilá ay bunga ng mataimtim na pagpapalagáy na ang tinitingnán ay karapat-dapat sa paghanga.

Ang huling paninindigang binanggit—na ang kagandahan ay nasa tinitingnán—ay siyáng higit na kapani-paniwala at ngayo'y tinátanggáp na katotohanan. Magiging isáng malaking suliranin kung ang kagandahan ay masasalig sa masalimuot at kailanmá'y di magkákaisáng palagáy ng baw't tao. Mawáwalán ng kabuluhan ang pagkákápag-aral ng mga kata-ngiang nakatutulong sa pagbuo ng isáng bagay na magandá sa paningin, kung ang káhuli-hulihang pagpapasiyá sa kagandahan ng isáng bagay ay mábabatay lamang sa pagpapahalagá ng tumitingin at hindi sa angking mga katangian. Mangyari pang may mga taong sa pagnanais maging kaibá lamang ng palagáy ng nakararami ang magpápahayag ng nálibáng kuru-kuro bagamá't nálalaman niyang yao'y salungát sa dapat mangyari.

Kung ang kagandahan man ay nasa bagay na tinitingnán, ang pagtingin ay may dalawang pa-

raán. Una ay ang pagsusuri sa mga katangian at kabuuán ng tinitingnáng bagay nang kahiwalá, ang kalooban o damdamin ng tumitingin; ang ikalawang paraán ay ang pagtingin sa isáng bagay na ang tinátarok ay ang pagpapakahu-ugán ng sariling kalooban, sa liwanag ng sariling karanasan at pagpapahalagá. Halimbawa ay sa isáng timpalák-kagandahan. Dito ay yaong unang paraán ng pagtingin ang ginágamit at hindi ang pangalawá upáng maging lubos na makatarungan sa baw't isá ang pagpapasiyá. Dátapwa, sa ating pagpapasiyá sa kagandahang tagláy ng mga kaibigan o kakilalang dalaga, ang pangalawang paraán ng pagtingin ay hindi maiwasang di gamitin. Sa ating pagpapasiyá ay mangyari pang mápapalakip ang kahalagahan ng pakikipagsamahán ng baw't isá sa atin, ang náitulung niyá halimbawa, at ibá pang mga pangyayaring maáring makapanig sa ating pagpapasiyá. Sa ganitong uri ng pagtingin, tulad ng pagtingin ng isáng umiibig sa kanyáng pinipintakasi, ay maáring malimot o di lubháng pahala-gahán ang mga kapintasang tiyák na náikikita ng ibá. Nárito ang sanhi kung bakit may mga babaing pinakamagandá sa paningin ng ibá, nguni't maáring pangkaraniwan lamang ang tagláy na gandá, ayon sa palagáy ng ibá naman.

Dátapwa, ano nga ang kagan-

UKOL SA INYONG HAPAG...

ISANG HENERASYON NA MASARAP NA LASA!

(Tatak) **"PINEAPPLE"**
MARCA "PIÑA"

PURO, SAGANA AT MALINAMNAM
MALASANG MANTEKILYA

Pangkalahatang Tagapamahagi

GENATO COMMERCIAL CORPORATION

1075-1079 R. HIDALGO

MAYNILA

dahan? Ayon sa talátinigan, ito'y jagay na nakalulugod sa pandam-dám o sa isipan; isáng katangiang umáakit sa paghanga. Hindi ganáp na mállárawan kung ano ang kagandahan, nguni't ang ibinubunga sa sandaling mámalas ay di mapag-áalinlanganan: paghanga, pagkagiliw, pagsambá, pagkalugod. Sa buong kasaysayan ng daigdig ay waláng napoot o nasuklám sa kagandahan. Mayroon na bang nagalit sa isáng babae dahil lamang sa siyá'y magandá? Wala. Ang galit sa isáng babaing magandá ay bunga marahil ng ugaling di naging kabagay ng kanyáng kagandahan, o kaya namáy ng ibá pang bagay na waláng kinálaman ang kanyáng tagláy na panghalina.

Ang kagandahan ay kayamanan. Bagamá't hindi lagi nang siyang pinakamahahalagá, ang kagandahan, kapág nákaugnáy ng isáng bagay, ay karagdagan at mahalagáng katangian ng bagay na ito.

May isáng katangian ang kagandahan: ang mga bagay na kapalit ay nababahaginan ng kagandahan, tulad ng talang nakapagsásabog ng liwanag sa kalangitáng kinaroroonan. Isáng magandáng brilyante sa daliri ng isáng dalaga ng tila nakaráragdág sa gandá at lambot ng kanyáng mga kamáy. Isáng kumikisláp na hikaw ang waring nagbibigáy ng ngiti sa

MAHAL MO PA...

(Karugtong ng nasa pah. 23)

Nanlaki ang aking mga matá. Oo, nágugunita ko na ngayon.

—At, tuwing umaga—patuloy ni Crispin,—ang magkapatid ay dinádalhán ng sariwang gatas ng anak ng magsasaká. Naglilimayon silá sa mga tumana, nagháhabulán sa kabukiran, magkasama sa pamimitás ng mga ligaw na bulaklák. Mahiligin si Tita sa mga bulaklák. Nanghuhuli silá ng mga tutubi, ng mga paruparo, ng mga batu-batong-punay...

—At, silá'y lagi nang masayá—ang aking dugtong,—waláng nákilalang kalungkutan. Sa mga bata'y waláng kamatayan. Ganyán ang kaniláng akala. Waláng kamatayan.

—Gabi noon—ang agaw ni Crispin,—si Tita at si Crispin ay nagsumpaan. Oh, diwang kamusmu-

mga pisngi ng sino mang babae. Ang magagandáng kasuutan, ang mapang-akit na pagkakáayos ng buhok, kahit sa isáng babaing katamtaman lamang ang gandá, ay sapát nang makalikha ng náibáng larawan ng namumukod na kagandahan.

Mapapalad ba ang nagtátagláy ng kagandahan? Mangyari pa. (Nasa pah. 31 ang karugtong)

sán. Mga bata pa nga silá. Ná-gugunita mo pa ba ang sinabi ng batang lalaki noon, Tita?

—Oo—ang aking tugon.—Ang kanyáng sabi ay: **Tita, hindi ka kaya inakalimot? Kung malayo ka na, mágunita mo pa rin kaya ako? Mahalin mo pa rin kaya akong katulad ng pagmamahál ko sa iyo?**

—Ang tugon ng batang babae ay: **Oo, Crispin, habang nabubuhay ako ay hindi kitá lilimutin. Matamis na pangako. Nguni't, siyá nga kaya ay hindi nakalimot? Sampung taon na ang nakalipas mula noon.**

Nápatindig ako. Nápatindig din

si Crispin. Ang aking mga matá'y binábalungan ng masaganang luha.

—Crispin, hindi ako nakalilimot. Hindi, Crispin, hindi!

—At, mahál mo pa rin kaya ako, hanggá ngayon?

Ang aking katawán ay nag-init nang maramdamán kong ang mga kamáy ng lalaking itong mula pa sa pagkataba'y nátutuhan ko nang ibigin ay nakahawak sa dalawá kong bisig.

Tumango ako. Tango lamang.

—Tita!—At, ang kanyáng mga matáng nagniningning ay ipinako sa mga matá kong hilám sa luha.—#

Bantog sa Buong Kapuluan!

LICOR ESTOMACAL

ni Dr. Luna

Mabisang Lunas para sa

**KOLICO, KOLE-
RA, INDEHESTI-
YON, DIARRHEA,
DISINTERIYA,
GASTRITIS**

AT IBA PANG
MGA KARAM-
DAMAN NG
TIYAN.

Sa lahat ng BOTICA

Camagawa at namamahagi ng mga May-uring Gamot sapul ng 1877

FARMACIA SAN FERNANDO
835 SAN FERNANDO, MANILA

FORMULA: Camphor 0.02 gm. oil of Peppermint 0.06 gms. Fld. Ext. Cannabis indica 0.10 c.c. Elixir Paregoric 1.50 c.c. Glycerin 1.50 c.c. Alcohol 15:00 c.c.: Excipient q. s. AD 100.00 c.c.

Nakaaakit na Kagandahan

- *Mais Cheri*
- *Amur Parfum*

Ang **MAIS CHERI** at **AMUR**, dalawang kalugod-lugod na likha ng **GLO-CO**, ay tumitiyak sa mga sandaling hindi maaring malimutan. May mababang halagang mga pabango; ang dalawang ito ay maaring gamitin na maipagkakapuri kahit sa alin mang pagkakataon.

MAIS CHERI PARFUM
—kaigagaya, nakahalinang hali-muyak

AMUR PARFUM
—nakagagayuma at nakaaakit na samyo

Kung Kagandahan At Karilagan Ang Inyong Hanap, Matatagpuan Ninyo Ito Sa Paggamit Ng...

IPINAGTINGI SA LAHAT NG DAKO

1 oz.—P0.90 isang botelya
½ oz.—P0.60 isang botelya

GLOCO HOLLYWOOD Cosmetics

UKOL SA LAHAT • SA LAHAT NG DAKO
CROMWELL COSMETIC EXPORT CO., INC.
30-32-34 Barraca—Tel. 2-94-72

ang maáaring makapag-akay sa mabuti sa mapupusok na damdamin ng ating mga kabataán.

Pinabubulaanan ni Mameng Rosales ang balitang diumano'y inálok siyá ng malaking halagá upáng lumabás sa isáng pelikulang gágawin sa Hawáy.

Nang tanungin namin si Mameng ukol sa bagay na ito ay wala siyang sinabi kundi lubháng pinalálaki lamang ng mga tagahanga niyá ang kanyáng pangalan.

ANG KAGANDAHAN...

(Karugtong ng nasa pah. 29)

Ang katanyagán at paghanga ay mading lumapit sa kanilá; lalong malawak ang kaniláng pagkakátaong makapagtagumpáy sa buhay. Dátapwa, kapalit ng katanyagán at paghanga ang maraming sandali sa pangangalaga sa kagandahang tagláy, ang pakitungo sa maraming dumádalaw sa kaniláng táhanan, ang pakikipagharáp sa lipunan. Ang kagandahan nga'y biyayang isinásabog ng Diyos sa iláng kinapál, nguni't may kakambál ding mga pananagutan at ng kadalasa'y malaking pagkaabala sa dapat sanang maging mapayapang takbo ng kaniláng pamumuhay.

Ang kagandahan ba ay lagi nang mabuti? Ito'y malimit máitanong at dito'y waláng nátutum-pák na tagot kundi "Oo, matangi kagandahang tinitingnán.

lamang kung gágamitin sa masamáng láyunin." Gaya nga ng ná-sabi na sa unahán nito, kailán ma'y waláng nasuklám sa kagandaahn. Ang kagandahan, sa kanyáng sarili, ay isáng bagay na nakapagpápahinahon sa kalooban, nakapagpápasigla sa pagsisikap, at nakapagdudulot ng aliw sa pusong humáhanga. Ang kagandahan ay hindi kailanmán humihikayat sa paggawa ng kasamaán, sapagká't ang kagandahan ay lagi nang tagapagpagunita sa kalinisan ng puso. Ang tunay na kagandahan ay nakagáganyák sa káluluwá, hindi nakatátawag sa lámán o sa makamundong hángarin.

Ang kagandahan ay siyáng lagi nang tampulan ng pansin. Ang pinakamagandáng pook sa isáng lupain, ang pinakamagandáng babae, ang pinakamagandáng bundok, ang lahat ng bagay na magandá, ay siyáng una-unang ninanais mákita ng sino mang ná-papagawi sa ibáng bansá. Ang kagandahan ay isáng wikang ná-unawaan ng lahat ng tao—hindi na kailangan ang pagpapaliwanag upáng ang isá'y humanga sa kagandahan ng isáng bulaklák o kayá'y sa kagandahan ng paglubog ng araw sa Look ng Maynila. Lahát ng bagay na magandá ay waring may mga tinig na pumupukaw sa puso; sapát na ang pagtingin upáng sa sandaling yaon ay magtining sa diwa ang

Kaipala'y palasak na ang kasabiháng ang kagandahan ay lumilipas, nagmámaliw. Katulad ng talulot ng mga bulaklak na nangungulutding sa init ng araw, ang kagandahang tagláy ng isáng dalaga'y tumátakas at naglálaho sa pagdaán ng panahon. Dárating ang yugtong mahuhumpák at mangunguiubot ang kanyáng mga pisnging dati'y sagisag ng kabataán, at maging ang kanyáng mga matáng may kisláp at tila nangungusap ay manlalabo. At sa ganito, ang kagandahan nga kaya niyá'y tuluyan nang naglaho? Oo, dátapwa, ang tunay na kahulugán ng kagandahan ay di kailán man magmámaliw. Ang panlabás na anyo lamang ng kagandahan ang

siyáng nawala, dátapwa, ang kagandahang nakatinag sa puso at nakipagbulungan sa káluluwá ay manánatili. Ang kagandahan ay bahagi ng daigdig—ito'y isinabog ng Maykapál upáng makapagdulot ng kaluguran at aliw sa tanán at kailanmá'y di málibing na kasama ng mga katawáng lupa.

Patuloy na magkakaroon ng mga bundok na nakikipaghálikan sa ulap, ng mga paglubog ng Araw na kamamalasan ng pagkakásama-sama ng ibá't ibáng kulay, ng mga look at lawang tila bugháw na langit kung gaging kabilugan ang buwán—at sa ganito ang kagandahan ay lagi nang manánatili sa daigdig.—#

Tinatawagan ang mga May-ari ng Panaderia

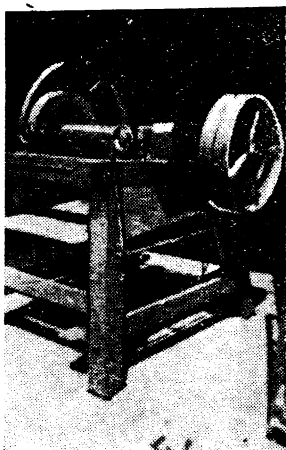

Pangmolde Ng Sabon (Soap Press)

* Kami ay gumagawa ng "DOUGH ROLLER MACHINES" para sa mga Panaderia... maaaring palakarin sa pamamagitan ng kamay o elektrisidad.

* Kami ay gumagawin ng mga makinang PANGMOLDE ng SABON. (Soap Press)

* Mga Kasangkapan sa Panaderia, Kiskisan, Lagartan at Iba pang Makina.

Makinang Pangmasa Ukol Sa mga Panaderiya

Kasiyasyang paglilingkod sa Paghihinang ng mga Kaldera (Boilers) ng Kiskisan, Tangke ng Tubig, Tangke ng Langis, Pintuan at Bintanang Bakal.

Dalubhasa sa Paghihinang ng Mga Piyesa Ng Makinarya Sa Pamamagitan ng Elektrisidad

Hinggil sa Pagpapatayo ng Gusali ipagkattwala ninyo sa amin.
AGAPITO G. GONZALES, Propietaryo at Tagapamahala

N. K. GOSIM & SON

510 Elcano, Binondo, Maynila

BREWED FOR THE TROPICS

URI...

...ang siyang ikinabubukod-tangi ng serbesang ito. Mga dalubhasang manggagawa ng serbesa na may karanasan nang mahigit sa dalawang henerasyon sa gawaing i'to sa isang paggawaang may hustong kasangkapan, ang tumitiyak sa inyo sa isang hindi mapapantayang uri ng kinagigiliwan ninyong inumin.

San Miguel Pale Pilsen